

Med. sociologija - Normalno i patološko

Prof.dr.sc. Stipe Orešković
Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar"

Što je normalno: medicinski i sociološki koncepti normalnosti

- Pojam "normalno":
 - Littre i Robin, 1873.: normalno je ono što je u skladu s pravilom/pravilno
 - Laland, 1938.: normalno je ono što susrećemo u većini primjera iste vrste ili ono što predstavlja prosjek ili mjernu jedinicu

- Oxford Illustrated Dictionary
1962.: normalno je ono što se podudara
sa standardnim, regularnim,
uobičajenim, tipičnim
- Faber, 1953.: “norm”, “norma”, “normal”
- lat. *norma* = ugaonik – etimološka
osnova pojmova norma i normalan
- prvotni korijen ima u grčkoj riječi *ortos*

Pojam normalnost razdvaja se na nekoliko izvornih pojmova:

- Biološka normalnost
- Fiziološka normalnost
- Antropološka normalnost
- Socijalnopsihološka normalnost
- Pravna normativnost
- Ideja o biološkoj i društvenoj homeostazi
– Bernard (‘otac fiziologije) i Comte (‘otac sociologije)

- Normalno/patološko – zdravlje/bolest (Offer i Sabshin, 1991.):
 - Model “odsutnosti patologije”
 - Utopijski model
 - Statistički model
 - Sistematski model
 - Pragmatički model

Fiziologijsko shvaćanje normalnosti

- Liječiti znači funkciju ili organizam povratiti u stanje zdravlja
- Pojam potpuno zdravlje=idealna tip
- Otkuda liječnik uzima normu?
 - Iz vlastitog poznavanja fiziologije
 - Iz vlastitog doživljaja organskih funkcija
 - Iz norme koja u tom trenu ima opću vrijednost

– Život i zdravlje individue (kao i zdravost društva) otkrivamo tako da najprije shvaćamo pogreške, nepravilnosti i prekršaje, a tek nakon toga uočavamo pravilnosti

■ 2 osnovna pristupa u fiziologijskom konceptu normalnosti:

■ Bernardova ideja o unutarnjoj okolini

■ Mullerova i Ludwigova teorija

– Razumijevanje funkcioniranja unutarnje i vanjske okoline (biološke i socijalno-ekološke) konstitucije čovjeka

Kako označiti granicu normalno/patološko?

- Patološka pojava – pozitivno ili negativno kvantitativno odstupanje od fizioloških pojava
- Patološko je nasuprot normalnom – označeno s *hyper* i *hypo*
- Koncept biološke rezerve

Kvantifikacija u biologiji i genetici populacija: Queletov statistički prosječan tip

- Biometrijska mjerenja populacije – podaci o temperaturi, bazalnom metabolizmu sastavu krvi, tkiva – razvoj komparativne fiziologije, anatomije, patologije – *tabulae biologicae*
- Uspoređivanje pojedinih varijabli i njihova povezanost s klimatskim uvjetima i rasom

- Pojam nenormalnog
- Pojam anomalije

- Normalizacija – proces povratka organa, organizma, jedinice ili zajednice u stanje normalnosti – uspostavljanje bioloških i fizioloških procesa za normalno funkcioniranje organizma
- Teorija normalizacije – teorijska i terapijska suprotnost teoriji etiketiranja
- Normalizacija – ima različito značenje unutar etničkih skupina

Abnormalna podjela rada

- Podjela rada (Durkheim) – proces specijalizacije funkcija unutar društva, u analogiji s organizmom
- Specijalizacija – razvija se u korak s tehnološkim napretkom i terapijama
- Liječnici opće prakse – liječnici specijalisti